

CENTAUR

Eerder verscheen van Chris Polanen

Waterjager

Chris Polanen

Centaur

Roman

LEBOWSKI PUBLISHERS
AMSTERDAM 2021

Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling van Sebes & Bisseling Literair Agentschap te Amsterdam.

© Chris Polanen, 2021

© Lebowski Publishers, Amsterdam 2021

Omslagontwerp: Riesenkind, 's-Hertogenbosch

Omslagbeeld: privécollectie Chris Polanen

Auteursfoto: Jan Willem Kaldenbach

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 5491 2

ISBN 978 90 488 5492 9 (e-book)

NUR 301

www.lebowskipublishers.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Meld je aan voor de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van de nieuwste boeken van Lebowski Publishers via www.lebowskipublishers.nl/nieuwsbrief

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Voor Pieter en Shane

I

Zaterdag 15.33 uur,
drie weken voor de wedstrijd

De hoeven van Norbert doen het zand hoog opstuiven. Het verspreidt zich in de lucht die boven de weg trilt.

Ik laat de teugels vieren en veeg het zweet van mijn voorhoofd.

Het heeft al weken niet geregend. Gras verdort en krekken vallen droog. Het zand stuift over Paramaribo en neemt de stad over. Ik wrijf in mijn ogen en spuug zandkorrels uit. In mijn haar, oren en neus laat ik ze zitten. Als een dier probeer ik me aan te passen aan een omgeving die steeds vijandiger wordt.^f

Er is zand in Norberts oude longen gekropen. Hij hoest en zijn grote lijf drukt mijn benen uit elkaar. Het klinkt als lucht die met kracht door een enorme buis geblazen wordt. Norbert is niet bestand tegen deze hitte. Een Nederlands paard hoort thuis in de vochtige kou.

Dit is een grote droge tijd, zoals uit de verhalen van mijn inheemse grootmoeder die opgroeide in een katholiek weeshuis in Paramaribo. Dan zweetten en stonken de fraters en zusters in hun zwarte gewaden en verlangden ze naar Nederland. De droge tijd veranderde de Hollanders in duivels met rood aangelopen gezichten, die alle ondeugden uit de kinderen probeerden te slaan. Op een zondag na de mis sloeg een pater mijn oma zo hard met een bijbel in haar gezicht dat ze bewusteloos raakte. Mijn oma heeft de katholieken later alle klappen vergeven en lachte om de hel en verdoemenis die ze in haar hoofd probeerden te planten.

Toch heeft de droge tijd voor haar iets onheilspellends gehouden.

Voor mij zal dit droge seizoen altijd verbonden blijven met de dood van mijn vriend Hugo. Twee weken geleden begroeven we hem in de gebarsten grond.

We stappen langs de winkel van Luo de Chinees, een bouwval van verweerd hout met roestige tralies voor de ramen. Toen ik op het vwo zat, speelde ik daar *fietjebal* met mijn klasgenoten en als we geld hadden, deelden we een *djogo*. Dankzij docenten als de Pad en de Buffel, die te lui waren om absenties te noteren, konden we bijna elke dag een paar uur ontsnappen aan de lessen die ons kwelden of juist in slaap susten. Als er geen klanten waren, speelde Luo mee, zijn magere lichaam gespannen boven de stangen. Wanneer hij de bal voor het doel in stelling bracht, tegen de tafel drukte en razendsnel heen en weer schoof, was elke keeper kansloos. Een jaar lang probeerde ik vergeefs zijn bewegingen te imiteren. In de winkel was scoren alles en betekende een vwo-diploma niets. Nu heb ik het diploma, maar zit ik op een universiteit die het grootste deel van het jaar dicht is. Er is altijd wat. Stakingen, schandalen, conflicten, gebrek aan van alles en dan zijn er natuurlijk nog de zaken die nooit bekendgemaakt worden.

Aan het begin van het studiejaar kreeg ik de opdracht om verschillende populaties fruitvliegjes te fokken en een verslag te maken van alle genetische mutaties. Sindsdien is de universiteit maar een paar maanden open geweest. Ik heb nog steeds toegang tot het lab en hou de vliegjes in leven, maar ik ga er steeds minder vaak naartoe. De populaties zijn veel te groot geworden en het is onmogelijk om alle mutaties bij te houden.

De schappen van Luo's winkeltje staan vol eten dat barst van het vet, zout, suiker en kleurstoffen. Bovendien staat de winkel bekend om het ruime assortiment sigaretten, rum, whisky en bier. Volgens Pieter, mijn vader, hoe graag ik het ook anders had gewild, zijn de waren van Luo uitermate geschikt om je voortijdig het graf in te jagen. Pieter drinkt niet, rookt niet en eet allerlei

geïmporteerde vegetarische shit, waarvan ik de naam niet eens kan uitspreken. Toch vraag ik me af of elke dag tien kilometer rennen in deze hitte, constante opwinding over de situatie in het land en elke avond met een twintig jaar jongere vriendin naar bed gaan gezond is voor een man van vijftig.

Naast de winkel staat de hoge *manyaboom* met breed uitwaaiende takken waaronder 's ochtends schoolkinderen, 's middags oude mannen en 's avonds tieners bij elkaar komen om de stilte te verdrijven. Nu, vlak voor de schemering, is er niemand en lijkt de boom zich geen raad te weten met de leegte in zijn schaduw.

Een paar huizen verder passeren we het voetbalveldje, dat in de regentijd een modderpoel is, maar nu zo droog is dat de voetballers omhuld worden door wolken zandkorrels. Ik steek mijn hand naar hen op. Jongens uit de buurt wier gezichten en namen ik ken, maar die nooit mijn vrienden zijn geworden. Vriendschap wordt op straat al heel vroeg vastgelegd. Als je ouder wordt zoek je geen toenadering meer. Ze horen Norbert hoesten en roepen dat ik op een ziekelijk beest rij dat ik beter op de barbecue kan leggen. *Kaolo's*. Nu weet ik weer waarom we geen vrienden zijn. Achter een bal aan rennen en ertegenaan trappen is het enige wat ze kunnen. Hoe je zo'n machtig dier onder je kan controleren met de kleinste beweging van je hand, zullen ze nooit begrijpen.

We stappen voorbij Bar Zanzi. Felgroen geschilderd hout. Een afbeelding van een dansende vrouw in bikini naast de voordeur. Alle ramen en deuren zijn dicht. Daarachter zijn de restanten van de nacht vol muziek, drank en geilheid inmiddels opgeruimd en staat er weer genoeg Borgoe, Parbo en Johnny Walker klaar voor de komende avond. Ik zou er elke avond aan de bar willen hangen, cocktails drinken en naar meisjes kijken, vooral naar de Nederlandse stagiaires. Er komen er steeds meer en iemand heeft voorspeld dat het er over een paar jaar tweeduizend zullen zijn. Een heerlijk vooruitzicht. Blonde haren en lange lichamen. Uit-

bundig en eigenzinnig. Overal, ook in bed. Volgens de verhalen. Als er maar een fractie van die verhalen waar is, dan komen de heetste meisjes in Paramaribo uit het koude land dat Surinamers afwisselend haten en liefhebben. Ze schamen zich nergens voor en bekijken Suriname zonder de vooroordelen van hun ouders en grootouders. Zelfs zonder de vooroordelen waarmee wij Surinamers naar elkaar kijken. Maar ze zien mij nog niet staan.

Ik ben net twintig en kansloos vergeleken met stagiairejagers, zoals Hugo er een was. Ouder. Gespierd. Ervaren. Hugo leerde me alles wat hij wist over meisjes versieren, maar behalve mijn leeftijd, geldgebrek en onzekerheid, heb ik een nog groter probleem: ik ben maar 1,68 meter. Veel Nederlandse stagiaires zijn langer. Mijn moeder is 1,66 meter, maar Pieter is 1,84 meter, dus hou ik mezelf voor dat ik nog een paar centimeter moet kunnen groeien. Ik heb in verschillende boeken gelezen dat jongens pas op hun eenentwintigste zijn uitgegroeid en ik hoop maar dat die wetenschappers gelijk hebben. Ik heb nog minimaal twee centimeter nodig. Dat zou genoeg zijn om met stagiaires te kunnen dansen zonder eruit te zien als een smachtende dwerg.

Voor een vrouw doet lengte er niet toe, maar voor een man zijn die centimeters bepalend voor de rest van zijn leven. Dat kleine stukje is in Suriname het verschil tussen een kleine man en een man van gemiddelde lengte. Ik heb alle informatie die ik kon vinden over lichaamslengte opgezocht en die heeft bevestigd wat ik al vermoedde. Een kleine man zal altijd zijn best moeten doen om gezien te worden, minder snel indruk maken op zijn werk, door vrouwen als tweede keus beschouwd worden en tijdens een conflict als zwakker gezien worden. Dat stukje kan het verschil maken tussen een geslaagd en een mislukt leven.

Ik zal het nooit aan iemand vertellen, maar soms vraag ik God, vlak voor ik in slaap val, om die extra centimeters. Een stomme vraag eigenlijk, want een God die controle heeft over mijn genen bestaat waarschijnlijk niet. Als Hij bestaat en het goed met me

voorheeft, zou Hij me niet alleen iets langer maken, maar ook een compleet ander leven geven. En toch, wanneer ik in bed wakker lig en luister naar de geluiden van nachtdieren die ik waarschijnlijk nooit te zien zal krijgen, probeer ik een deal met Hem te sluiten. Twee centimeter in ruil voor het missen van een vingerkootje (niet van een duim), een leven lang naar de kerk gaan (alleen op christelijke feestdagen) of kaal worden (na mijn veertigste). Zware offers. Mocht Hij bestaan, maar gewoon nog weinig tijd hebben gehad om zich met mij bezig te houden, weet Hij in ieder geval dat ik het meen.

We naderen Pieters huis. Een grote witte villa zoals de rijken die tegenwoordig graag bouwen in de buitenwijken van de stad. Hoe armer het land wordt, hoe groter de huizen van de rijken. Het enorme bouwsel steunt op brede witte pilaren en het balkon beslaat zowel de voorzijde als de zijkant van het huis.

Shit. Hij komt net het balkon op. Ik onderdruk de neiging om Norbert rechtsomkeert te laten maken en probeer er ontspannen uit te zien.

Pieter, gekleed in τ-shirt en spijkerbroek, beweegt zich langzaam, bijna sierlijk, alsof hij in een filmscene speelt. Volgens mijn moeder is zijn ijdelheid een ziekte.

Ik probeer te glimlachen, hou halt voor de poort en steek mijn hand op.

'Fa waka, Guillaume?' vraagt Pieter.

Zijn stem is zwaar, laat de woorden licht trillen en geeft hem een autoriteit die hij absoluut niet verdient. Pieter is de enige die me weleens Guillaume noemt. Hij heeft me vernoemd naar zijn broer, de populaire dominee, en me daarmee veroordeeld tot een leven lang de flauwe moppen aanhoren waarin de predikant een rol speelt. Maar *fa waka*? Wat is dat voor poppenkast? We spreken altijd Nederlands met elkaar, geen Sranantongo zoals ouders en kinderen in de achterbuurten. Is dit een nieuwe poging om te

laten zien dat hij niet tot de elite behoort, maar tot het volk? Iets wat hij al zo lang op allerlei podia roept dat hij het zelf is gaan geloven.

‘Alles rustig,’ antwoord ik.

Norbert hoest.

‘Is hij ziek?’

‘Nee. Het is het zand.’

Pieter buigt zich over de balustrade en tuurt naar Norbert.

Mijn moeder zegt dat Pieters zus, apotheker, en zijn broers, tandarts en oogarts, dit huis voor hem hebben gebouwd. Volgens haar vloeit al het geld dat Pieter verdient direct weg naar vrouwen, auto's, kleding, etentjes en reizen. Er blijft nooit iets over. Niet voor exen, niet voor kinderen en zeker niet voor een huis. Ze zegt het zonder bitterheid. Volgens mij ziet ze de manier waarop Pieter haar leven ooit verwoestte als een soort natuurramp. Een gevolg van processen die lang geleden in gang gezet waren en uiteindelijk door niemand meer konden worden gestopt, zeker door Pieter niet. Als je een schuldige zou moeten aanwijzen zou je bezig blijven, zegt mijn moeder. Van zijn ouders naar zijn grootouders, van zijn overgrootouders naar de plantage-eigenaar die hen bezat. Van zijn broers en zusters naar zijn vrienden, van zijn legermaatjes naar zijn partijgenoten, van de vrouwen die allemaal iets van hem willen tot de kiezers die in hem een nieuwe leider zien.

Het duurde lang voor mijn moeder hersteld was van de schade die Pieter had aangericht, maar tegenwoordig observeert ze hem op een nuchtere, bijna wetenschappelijke manier. In de meeste situaties weet ze precies wat hij gaat doen. Misschien wel eerder dan hij het zelf weet.

Nu kijkt hij om zich heen alsof hij niet alleen het huis en het erf bezit, maar de hele buurt. Zo kijken mannen met geld. Ze steken hun kin naar voren, waardoor hun hoofd wat naar achteren helt. Ik weet nog niet hoe, maar ik ben vastbesloten later rijk

te worden en ook zo om me heen te kijken. Naar alles te kijken alsof ik het kan kopen.

In Suriname, maar waarschijnlijk ook in de rest van de wereld, hebben de rijken de mooiste vrouwen, de mooiste huizen, de mooiste auto's en de mooiste paarden. Vrouwen zullen natuurlijk protesteren als ik ze in dit rijtje noem, boos worden en het ontkennen, maar in Suriname zijn vrouwen, voor zover ik erover kan oordelen, altijd op zoek naar een man met geld. Op een paar uitzonderingen na, zoals mijn moeder. Ik kan ze geen ongelijk geven, want in dit land is een leven zonder geld een hel. Het allermooiste van rijk zijn is dat je alles wat fout gaat in het leven, met geld kan corrigeren. Word je ziek, dan vlieg je naar Miami of Holland en laat je je daar behandelen. Heb je genoeg van je vrouw, dan kan je er een of twee schatjes op na houden (misschien meer, maar volgens mij moet je niet overdrijven, anders wordt het te ingewikkeld). Veel meisjes hebben liever een rijke getrouwde man dan een arme sloeber helemaal voor zichzelf.

Je kan de gezichten, borsten en buiken van vrouw en schatjes in perfecte staat houden door ze naar Brazilië te laten vliegen voor plastische chirurgie. Als je domme kinderen hebt, kan je de duurste scholen voor ze betalen en als dat niet helpt, kan je later een baantje voor ze regelen. En je hebt natuurlijk de beschikking over aannemers voor je huizen, monteurs voor je auto's en boten, dierenartsen voor je paarden en advocaten voor als het geld dat je mensen toestopt om de andere kant op te kijken, niet gewerkt heeft.

Pieter is een goed voorbeeld. Zijn familie ruimt het puin dat hij achterlaat op, betaalt mee aan de verzorging van sommige kinderen (waartoe ik helaas niet behoor), sust schuldeisers met kleine aflossingen en vecht regelmatig een rechtszaak voor hem uit.

O nee. Joan, Pieters nieuwe vriendin, komt het balkon op. Pieter slaat zijn arm om haar middel heen. Het lijkt meer op een vorm

van controle dan een blijk van liefde, alsof hij weet dat ze er elk moment vandoor kan gaan. Ze heeft Libanees en Chinees bloed. Surinaamse elite, maar kennelijk niet slim genoeg om in het buitenland een studie te voltooien. Ooit Miss Suriname, nu ster in stompzinnige reclames. Een vrouw van dertig zou niet zo'n kort, strak broekje aan moeten trekken, maar ik moet toegeven dat het haar goed staat.

Ze zwaait naar me als een klein meisje. 'Wat een prachtig paard, Gili,' zegt ze en fluistert iets in Pieters oor. Over Norbert of over mij? Vreemd gedrag voor een volwassen vrouw.

Pieter aarzelt. 'Gili, als je tijd hebt. Joan wil heel graag leren rijden.'

Dus dat kon ze niet zelf vragen? Jezus.

Joan glimlacht zoals in de waspoederreclame.

Ik probeer koortsachtig een uitweg te vinden. Kinderen leren rijden is leuk, volwassenen een ramp. De angst om te vallen verkrampt hun lichaam, ze stuiten in het zadel en rukken aan de teugels.

De telefoon in de woonkamer gaat. Joan wuift naar me en loopt naar binnen. Ik word afgeleid door haar overdreven wiggende heupen en haar perfecte peervorm. Geen overtollig vet of putjes in de dijen. Begeerte en afgunst vlammen in me op.

'Ik zou het erg waarderen, Gili,' zegt Pieter.

'Sorry, Pieter, ik heb het te druk. Iemand leren rijden kost veel tijd. Maanden. Een jaar.'

Pieter zucht en kijkt weg. Ik weet dat ik hem kwets als ik hem Pieter noem, maar dat theatrale gedoe moet hij maar bewaren voor zijn politieke bijeenkomsten. Bij mij werkt het niet. Toen ik klein was noemde ik hem pa en keek ik uit naar zijn schaarse bezoeken. Tot ik een jaar of dertien was en begon te begrijpen waarom ik zes halfbroers en twee halfzussen had. Ik kan me nog de eerste keer herinneren dat ik hem Pieter noemde. De afschuw op zijn gezicht en zijn pogingen om me te overtuigen hem toch

pa te noemen. Het was de eerste keer dat ik voelde dat ik enige macht over hem had. Ik wist alleen niet wat ik ermee aan moest. Ik weet het nog steeds niet.

‘Kom even naar boven, Gili. Zet dat paard vast aan de poort.’

Hij opent de poort met een druk op een afstandsbediening. Norbert stapt uit zichzelf naar binnen. Ik stijg af en laat hem drinken uit de belachelijk grote vijver naast de oprit. Het water is glashelder en er zwemmen koikarpers in, sommige zijn klein, andere bijna een halve meter lang. Pieter ziet dat ik naar de vissen kijk en glimlacht, wacht op een compliment. Ik zeg niets, overweeg in de vijver te spugen, maar doe het niet. Als Norbert uitgedronken is, bind ik hem met de teugels aan de poort.

Nu pas zie ik de glanzende bruine Buick onder het huis staan. Wat er ook gebeurt, ooit zal ik er ook een hebben.

Ik loop met tegenzin de trap op en probeer alles wat er in mijn hoofd broeit tot rust te brengen. Boven hoor ik Joan aan de telefoon onbenulligheden uitwisselen met een vriendin, af en toe onderbroken door de opgewonden kreetjes die zo kenmerkend zijn voor vrouwen als zij.

En daar sta je dan, Pieter. Met je armen uitnodigend gespreid, terwijl je weet dat ik je nooit een *brasa* geef, maar altijd een hand.

Ik moet toegeven dat je er voor een man van je leeftijd goed uitziet. Brede schouders, geen buik, geen rimpels. Zoals veel creoolse mannen zie je eruit als een man die vijftien jaar jonger is dan zijn werkelijke leeftijd, net niet genoeg geslapen heeft en net iets te veel gegeten heeft. Door de kaalgeschoren schedel kan je niet zien of je kaal of grijs wordt. Je ringbaardje bevat geen grijze haren, maar ik weet zeker dat je dat verft.

Nadat ik met tegenzin je hand geschud heb, wijs je naar de witte balkonstoelen met glanzende metalen armleuningen. Je hoeft het mij niet te vertellen, ik kan het zo zien: geïmporteerd uit Miami. Op de bijpassende tafel staan grote glazen gevuld met een oranje vloeistof en ijsblokjes.

‘Ga zitten, Gili. Joan heeft *markusaastroop* gemaakt.’

Oké, als je maar niet denkt dat ik zo dicht bij je ga zitten. Ik schuif een van de stoelen een meter naar achteren en ga zitten.

Voordat je gaat zitten leg je nog even je hand op mijn schouder. Als kind genoot ik van je aanraking, nu walg ik ervan.

‘Hoe gaat het, Gili? Wat nieuws?’

Wat voor nieuws verwacht je? Ik studeer aan een dode universiteit, mijn fruitvliegjes muteren als gekken en ik verdien zakgeld met paardrijles geven.

‘Geen nieuws,’ zeg ik en bereid me voor op een preek. Vroeger droeg ik je woorden als een last mee. Dan had ik de rest van de week het gevoel dat je meekeek bij alles wat ik deed en bijna alles afkeurde. Hoe ouder ik werd, hoe sneller de woorden hun kracht verloren en uiteindelijk gleden ze direct van me af.

‘Focus op je toekomst. Je hebt je hele leven nog om achter meisjes aan te gaan.’

Net zoals jij al je hele leven doet? Nou ja, dat is misschien niet helemaal eerlijk. Je hoeft niet achter ze aan te gaan. Ze komen vanzelf. Na jaren observeren en gesprekken met mijn moeder ben ik tot een aantal conclusies gekomen. Je aantrekkingskracht op vrouwen bestaat uit verschillende factoren. Je komt uit een familie zoals je in Amerikaanse soapseries ziet: invloedrijke mannen, mooie vrouwen, grote huizen, feesten voor de rijken. Bovendien word je in de media altijd een belofte genoemd, waarschijnlijk omdat ze geen betere benaming weten voor iemand die alles in zich heeft om succesvol te worden, maar het nog steeds niet is. Je schrijft gedichten en vrouwen denken dat een man die dicht een gevoeligheid bezit die andere mannen niet hebben.

‘Laat je hoofd niet op hol brengen door die Nederlandse stagiaires.’

Ik voel de woede in mijn borst gloeien en zoek naar woorden om uit te spuwen. Jij hebt een kind verwekt bij een vrouw in Nederland terwijl je nog met mijn moeder getrouwd was! Een slanke

vrouw met opgestoken haar en een herdershond. Mijn moeder heeft me foto's laten zien van haar, de hond en mijn halfzusje, een lichtbruin meisje met zwarte krullen en grote donkere ogen. Misschien was je hoofd niet op hol, maar je *toli* wel.

En nu buig je je naar mij toe en dwing je mij in je ogen te kijken, iets wat ik altijd probeer te vermijden. Je donkerbruine ogen, die beter zouden passen bij een veulen dan bij een volwassen man, leggen mij altijd het zwijgen op.

'De situatie in het land is niet stabiel. Met die idioten aan de macht gaat het helemaal fout. Het zou beter zijn als je naar Nederland gaat om te studeren.'

'Dat wil ik ook, maar in Nederland studeren is duur.' Ik begrijp niet waarom je daar altijd over begint als je niet van plan bent mee te betalen, vaders.

'Als je bij familie inwoont, valt het wel mee. Je kan toch bij je tante in Amsterdam logeren? En ik zal kijken wat ik kan bijdragen.'

Nu lukt het me om er een glimlach uit te persen. Natuurlijk, als je minder geld aan kleren en jonge bitches uitgeeft, hou je zeker wat voor mij over.

'Hoe gaat het thuis?'

'Het gaat.' Wat zou je doen als ik je vertel over de weggroeiende planken in de vloer en de ratten op het erf die steeds groter en talrijker worden? Precies. Niets.

'Ik zou het geweldig vinden als je Joan privéles kan geven. Ik betaal het. Hoeveel?'

'Vijftig dollar voor een uur les. Twee lessen per week, dat gaat het snelst.' Normaal doe ik het voor vijftendertig, maar voor jou maak ik een speciale prijs, pap. Dan hou je misschien op met zeuren.

'Dat is goed. Ik wil niet dat ze moet ploeteren in een gewone les.'

Jezus, je doet het ook nog. 'Het kan wel een jaar duren voor ze een beetje kan rijden.'

‘Ja, ik begrijp het. Ik zal je nu de eerste vier lessen betalen.’

Gaf je maar zo makkelijk geld uit aan je kinderen. Aan mij, om precies te zijn. Je hebt vast weer een geldschietter gevonden die je campagne wil betalen. Hij weet natuurlijk niet dat hij nu ook geld neerlegt voor al je dure hobby's. Zoals een goed geconserveerd Miss Suriname-kontje op een paard leren zitten. Maar waarom plan je niet verder dan twee weken vooruit, Pieterman? Misschien voel je dat zij elk moment kan vertrekken. En is het wel zo geweldig in bed? Natuurlijk kan ik er niet over meepraten, want alles wat ik erover weet komt uit boeken, films en stoere verhalen, maar een mooi gezicht en een strak lichaam zijn volgens mij geen garantie voor goede seks. Het wordt pas echt leuk, zegt men, als de vrouw zelf ook iets onderneemt en er echt van geniet. Misschien ligt Joan maar een beetje te kreunen, haar armen en benen slap op het bed, terwijl jij haar in allerlei posities draait om te laten zien wat je nog kan. Of misschien gaat ze juist tekeer als een wild beest. Zoals je ziet in films als oude mannen seks met een jonge vrouw hebben. De vrouw is altijd oogverblindend mooi met een perfect lichaam. Films leren ons al lang voordat we zelf seks hebben dat je met geld mooie, jonge vrouwen kan krijgen, hoe oud en lelijk je ook bent. De vrouw zit altijd op het oudje, beweegt haar bekken wild op en neer, alsof ze een lui paard voortdrijft, en kreunt uit alle macht. Plotseling vertrekt het gezicht van de man en knijpt hij zijn ogen stijf dicht. De vrouw denkt dat hij bijna klaarkomt, is blij dat de klus er bijna op zit, beweegt nog wilder en roept: ‘Yes! Yes!’ Hij richt zijn hoofd even op, maar ploft dan weer in het kussen. De vrouw begint te gillen. Van schrik of omdat ze beseft dat al het geld naar zijn vrouw en kinderen gaat en dat zij niet alleen met een lijk, maar ook met lege handen achterblijft.

Dat zou een hele mooie dood voor je zijn, Pieter.

Zaterdag 18.17 uur,
drie weken voor de wedstrijd

Ik hoef nu niet meer te sturen. Met zijn hoofd laag sloft Norbert in de richting van de manege. Aan het einde van de lange straat wacht zijn stal, vers gras en biks.

De regens die het einde van de droge tijd inluiden, kunnen elk moment komen, maar ik heb niet veel tijd meer.

De grote springwedstrijd is over drie weken en als het dan nog zo heet is, kan ik precies voorspellen hoe we ten onder gaan. Na de derde of vierde hindernis wordt Norbert trager en verandert zijn ademen in briesen. Tijdens het afzetten kreunt hij en bij de landing lijkt hij door zijn knieën te zakken. Bij de laatste hindernissen is zijn lichaam zo zwaar dat hij zich niet meer omhoog kan hijsen en slaan zijn voorbenen hard tegen de houten balken. Die dreun doet meer pijn dan elk ander geluid.

Dit jaar moet ik winnen. Een oude gek uit Nederland, zo'n gepensioneerde die niet weet wat hij met zijn geld moet doen en door het weg te geven dat beetje respect hoopt te krijgen dat hij in Suriname zo mist, heeft drieduizend Amerikaanse dollars ter beschikking gesteld voor de eerste prijs. Voldoende voor mijn ticket naar Nederland en een inschrijving aan de universiteit van Utrecht, faculteit diergeneeskunde.

Ik wil dierenarts worden, net als Roy, Norberts eigenaar. Dierenartsen zijn niet te vergelijken met gewone artsen: de zorgelijke, overwerkte wezens die altijd gebukt gaan onder de verantwoordelijkheid voor de levens van hun patiënten. Dierenartsen lijken

hun werk als een goedbetaalde hobby te zien. Ze bekijken elk dier dat ze voorgeschoteld krijgen met een priemende, licht spottende blik; luisteren, voelen, knijpen en voor je het weet hebben ze een paar spuiten met felgekleurde vloeistof onder de huid laten verdwijnen. Ze maken grapjes terwijl het bloed stroomt, het vel er los bij hangt en onbeschrijfelijk walgelijke substanties het lichaam van hun patiënten verlaten, van voren of van achteren. Operaties doen ze net zo goed alleen in een donkere stal als in een operatiekamer met assistenten; ze trekken midden in de nacht fluitend een kalf uit een koe en vertellen over hun laatste vakantie terwijl ze een poot of een staart van een hond amputeren. Maar als het te lang duurt, te veel kost of het beest te veel lijdt, dan verdwijnen de spot en de anekdotes. Dan pakt de dierenarts de laatste spuit. En soms wordt er geprotesteerd, gediscussieerd, gesmeekt zelfs, maar uiteindelijk legt iedereen zich bij zijn oordeel neer. Een dierenarts is de moderne sjamaan.

En dus moet ik deze wedstrijd winnen. Het prijzengeld zal veel deelnemers trekken. De grote bekken, de ijdelruitjes, de harde werkers, de rare vogels, de talenten en de veteranen. De meesten hebben het prijzengeld niet nodig. Ruiters kan je in drie categorieën verdelen. Kinderen van rijke ouders die alles krijgen wat ze vragen, ook al is het een enorm dier dat honderden dollars per maand kost, altijd wel een of andere kwaal heeft die met dure behandelingen verholpen moet worden en meer tijd eist dan welke opleiding dan ook. Mensen die in hun jeugd paardgereden hebben, plotseling tijd en geld over hebben en het in hun stomme kop krijgen dat ze hun jeugd kunnen herbeleven door met dertig kilo extra, dikke buik en vette reet weer in het zadel te klimmen. En dan natuurlijk nog de jongens zonder geld die op de paarden mogen die de oudjes en de rijke kids er te vaak af gooien. Ik behoor uiteraard tot die laatste categorie.

De laatste jaren rij ik geen gevaarlijke misbaksels meer, maar alleen nog maar op Norbert. Roy geniet ervan mij op Norbert te

zien rijden en ik mag het prijzengeld altijd houden. Ik heb dat nooit van een andere ruiter gehoord. Hoe meer geld, hoe gieriger, is de regel die geldt voor alle rijken, dus ook voor de meeste paardeneigenaren. Roy verdient goed, maar echt rijk is hij niet.

Laat ze maar komen: degenen met hun gepamperde opgepoetste importbeesten en hun genetische experimenten, de ongetrainden, de overtrainden, de misbaksels, de zenuwpeesjes en de doorgedraaiden. Laat ze maar komen. Op een koele dag kan Norbert het tegen de beste paarden opnemen. Daar hangt alles van af.

Het begint te schemeren. De reacties op Norberts verschijning in de straat zijn altijd hetzelfde. Erfhonden blaffen als gekken en springen tegen de poorten op. Kinderen roepen, rennen achter ons aan en vragen om een rit. Mensen op de balkons van de villa's zwaaien, maar de bewoners van de kleine houten huizen kijken geïrriteerd, sommige schudden hun hoofd. Voor hen is paardrijden een zinloos tijdverdrijf van de rijken. Ze weten niet dat ik in net zo'n eenvoudig houten huis woon.

Als we het manegeterrein betreden hinnikt Norbert om de paarden te laten weten dat hij, de grote baas, er weer is.

Pas als ik hem op stal heb gezet en zijn voerbak gevuld heb, komt hij tot rust.

Ik pak een stoel en ga voor zijn stal zitten. Het is een genot om te zien hoe de grote lippen zich om de biks heen vouwen en te horen hoe de kiezen alles fijnmalen. En zoals altijd praat ik tegen hem.

‘Weet je nog, Nobert, de wedstrijd vorig jaar?’

Een volbloed uit het zuiden van Frankrijk: donkerbruin, glanzend, hoog op de benen, schichtig vuur in de ogen. Een brok dynamiet dat voor elke hindernis explodeerde. Een paard dat thuishoorde op grote Europese concoursen met tonnen prijzengeld, liet het Surinaamse zand opstuiven in de strijd om een

simpele beker. Louise, het meisje uit Frans-Guyana dat hem bereed, was licht van kleur, mooi en arrogant, zoals meisjes die dure paarden bezitten meestal zijn. Ik keek hoe haar lichaam in het zadel balanceerde, zich spande voor de sprong en boven de hindernis in elkaar dook. Met haar zeventien jaar had ze al de borsten en heupen van een vrouw. Ze kon goed rijden, veel beter dan de andere rijkelui-meisjes met hun paparpmpjes en huilmondjes. Aan de manier waarop ze het hoofd van haar paard naar beneden trok kon ik zien dat ze sterk was, maar het dier verzette zich hevig, kauwde op het bit alsof het van rubber was en sprong telkens zijwaarts als het ergens van schrok. De ogen draaiden alle kanten op.

Ik had het allemaal al vaker gezien. Het was slechts een kwestie van tijd voordat ze de controle zou verliezen. Toen wij in de barrage overbleven was ik dan ook zeker van mijn overwinning en van haar ondergang. Om een barrage te winnen mag je geen balken laten vallen en moet je de snelste zijn, maar hoe harder je galoppeert hoe moeilijker het paard omhoogkomt voor de hindernis. Je kan tijd winnen door bochten af te snijden, maar dan wordt de aanloop korter en de sprong moeilijker. Je moet rustig blijven terwijl je je paard voortjaagt en je paard moet rustig blijven terwijl hij voortgejaagd wordt.

Ik leg mijn hand op Norberts neus.

Hij stopt met eten, broemt twee keer en gaat daarna weer verder. Natuurlijk herinnert hij het zich nog.

Ik startte als eerste. Zoals altijd hoefde ik Norbert alleen maar in de juiste richting te sturen. Hij vouwde zichzelf dubbel om de bochten zo klein mogelijk te maken, gunde zichzelf soms maar één galopsprong voor de hindernis. Bij de hoogste hindernis, 1,30 meter, hoorde ik een hoef tegen het hout tikken, maar de balk bleef liggen. Na de laatste sprong zag ik Roy op de tribune omhoogspringen en zijn vuist opsteken. Bij het verlaten van het parcours passeerde ik Louise. Haar paard trappelde, brieste en

schudde zijn hoofd. Ze hing met al haar gewicht aan de teugels om hem op zijn plaats te houden.

Ik kreeg medelijden met haar. Verliezen was erger als je een paard bereed dat veel duurder was dan dat van de winnaar. Dan zou er een schuldige aangewezen worden. De fokker, die een paard met veel te veel temperament gefokt had, de trainer die te vroeg of te laat begonnen was of de verkeerde methode gebruikt had, de eigenaar die de verkeerde verzorging had gegeven of, het meest waarschijnlijk: de ruiter die te hard, te zacht, te bang of te overmoedig was, verkeerde teugels of bit gebruikt had of gewoon niet kon rijden. Ik stak mijn duim naar haar op en probeerde bemoedigend te glimlachen. Ze gaf een ruk aan de teugels die een schok door haar paard heen zond en knipoogde.

Terwijl ik me afvroeg wat die knipoog betekende en me realiseerde dat ik nog nooit iemand onder die omstandigheden had zien knipogen, schoot ze al weg. Haar paard vloog over de hindernissen, sneed door de bochten met de hoeven klauwend in het zand. Ze zat volledig in balans, corrigeerde met vaste hand, verloor geen seconde de controle. Met een schok besepte ik dat ik keek naar de perfectie die je met geld kan creëren. Het was prachtig en pijnlijk tegelijk. Ze waren foutloos en sneller.

Toen ze de finish passeerden keken Roy en ik elkaar aan.

Ik haalde mijn schouders op en de pijn maakte al snel plaats voor berusting. Er was niets om me voor te schamen. Ik was maar een paar seconden langzamer dan de perfectie.

Zowel Surinamers als Fransen feliciteerden me alsof ik gewonnen had en in vele ogen zag ik voor het eerst erkenning, respect zelfs.

Norbert heeft alle biks op en het grootste deel van het gras. Hij hangt met zijn hoofd over de staldeur en stampt een paar keer met een voorbeen.

Ik weet wat hij wil. Een rondje met me over het terrein lopen,

langs alle stallen. Los, zonder halster of touw. En daarna nog een portie biks, iets wat Roy uitdrukkelijk verboden heeft. Niemand weet dat ik dit doe. Niemand, ook Roy niet, weet dat ik voel wat een paard wil.

Ik laat hem uit de stal en we lopen over het donkere terrein. Bij elke stal stopt Norbert even en begroet hij het paard. Soms neus aan neus, soms van een afstand. Elk contact is anders. Ik kan er niet altijd woorden aan geven. Daarna zet ik hem weer op stal en geef hem zijn extra portie biks.

‘Ik kan die Française niet vergeten, Norbert.’ Ik weet niet waarom ik fluister. Niemand kan me hier horen.

Tijdens de prijsuitreiking stond ik achter haar en probeerde uit alle macht niet naar de perfecte ronde billen te staren. In mijn hoofd begon een kwaadaardige afsplitsing van mijzelf vragen te stellen. Wat heb je ervoor over? Je bromfiets? Nooit meer een wedstrijd winnen? Een van je ballen?

Ze draaide zich om en omhelsde mij. Haar handen in mijn nek, haar armen op mijn schouders, haar adem langs mijn hals, haar borsten tegen mijn borst. Ik voelde haar kracht, rook haar zweet, vermengd met dat van haar paard, de geur van ledervet en een zoet parfum, dat ondanks alles nog om haar heen hing. Een omhelzing als deze duurt gewoonlijk niet langer dan twee seconden en het besef dat het zo snel voorbij zou zijn dat er geen herinnering zou blijven, maakte het moeilijk om ervan te genieten. Maar ze liet niet los. Pas toen we niet dichter tegen elkaar geperst konden worden, liet ze haar greep verslappen en wreef haar lichaam langzaam langs het mijne. Ik weet niet hoeveel seconden het duurde voor ze me losliet, maar daarna was ik niet meer dezelfde. Ik besepte dat ik hongerig zou blijven naar meer en dat die honger maar op één manier gestild zou kunnen worden.

Terwijl ze wegliep, smeekte ik de vragensteller in mijn hoofd, die idioot die deed alsof hij in verbinding stond met de krachten die alles bepaalden: ‘Neem mijn bromfiets, neem die overwin-

ningen, neem die bal! Neem alles!' Voor zover ik wist, was je met één bal niet minder vruchtbaar dan met twee en zelfs dat risico wilde ik nu nemen. Kinderen waren van later zorg. Maar het was te laat, ze verdween en liet mij achter met de herinnering die het hele jaar aan me zou vreten.

Het hele jaar hoopte ik dat ze weer mee zou doen, tot ik hoorde dat er drieduizend dollar te winnen was. Nu zou zij – een illusie – in de weg staan van een toekomst, een opleiding, een goede baan, geld en vrouwen die niet alleen mooi, maar ook bereikbaar zouden zijn.

3

Zondag 7.11 uur,
twintig dagen voor de wedstrijd

Vandaag moet Norbert dekken. De merrie staat voorbij Lelydorp, bijna drie kwartier rijden, dus we vertrekken vroeg. De klus moet geklaard zijn voor tien uur 's ochtends, daarna wordt het te heet. Een dekking kost niet zoveel energie als het springen van een zwaar parcours, maar als het te warm is verliest Norbert zijn motivatie. Zoals Roy spottend zegt: 'Hij is en blijft een echte Hollander.'

Sinds zijn komst uit Nederland, vijftien jaar geleden, heeft Norbert nageslacht verwekt bij de meest uiteenlopende merries. Kleine schonkige Surinaamse paarden, Engelse volbloeden met lichamen als windhonden en Amerikaanse cowboypaarden, gespierd als bodybuilders. Roy kijkt altijd vol trots naar de kleine Norberts, zoals hij ze noemt, hoe groot ze ook zijn.

Het was niet makkelijk om Norbert vanuit Nederland naar Suriname te krijgen en velen verklaarden Roy voor gek. Norbert bleek een geboren springer en gaf zijn springvermogen door aan zijn nakomelingen. Nu, vele jaren later, zijn er een paar die bijna net zo goed springen als hij en veel beter tegen de hitte kunnen. Gelukkig doen er geen nakomelingen van Norbert mee aan de wedstrijd.

Ik arriveer om zeven uur op de manege. Roy staat met zijn lange, massieve lijf tegen Norberts stal geleund en steekt zijn hand naar mij op. Hij stamt af van Portugese joden, maar de generaties voor hem verloren eerst hun plantages en slaven, daarna hun for-

tuin en aanzien. Geboren met een achternaam die machtig klinkt, maar uit ouders even arm als de meeste nazaten van plantageslaven. Dankzij een beurs kon hij naar Nederland om te studeren.

Die beurzen zijn afgeschaft toen Suriname in 1975 onafhankelijk werd. Pieter noemt de onafhankelijkheid een onafwendbaar ongeluk, een kunststukje van domme, ijdele politici. Of dat waar is, maakt niets meer uit. Ik zal mijn studie helemaal zelf moeten betalen. Zelfs als ik met het prijzengeld de vliegreis en het inschrijfgeld kan betalen, weet ik niet hoe het daarna verder moet.

Zoals altijd op zo'n ochtend, is Roy in een opperbeste stemming. Ik zie het aan de manier waarop hij zijn hoofd heen en weer wiegt en aan zijn intens tevreden glimlach. Volgens mij ziet hij Norbert liever dekken dan springen. Een gewonnen wedstrijd zal altijd weer vergeten worden, maar al die veulens maken Roy op een bepaalde manier onsterfelijk. Een beetje van Norberts bloed zal voor altijd door de aderen van het toekomstige Surinaamse paard stromen en Roy zal altijd een van de scheppers blijven.

'We gaan, Gili. Haal hem er maar uit,' zegt hij.

Hoeveel hij ook van de dekking geniet, hij laat de begeleiding van Norbert altijd aan mij over. Een mens kan makkelijk beschadigd raken tussen de opgewonden paardenlijven. Als hun benen in het rond maaien, kan ik ze makkelijker ontwijken dan hij.

Ik doe Norbert zijn halster om en loop met hem naar buiten. Zijn blik is scherp en hij haalt diep adem, als een atleet voor een zware krachtsinspanning. Sinds hij Roy met de trailer in de weer zag, wist hij al wat er ging gebeuren. Hij loopt de trailer in met een gretigheid die ik nooit bij andere paarden gezien heb.

In de auto praten Roy en ik over van alles en nog wat. Tijdens deze ritten voelt het alsof we vader en zoon zijn.

We rijden de stad uit en verlaten bij Lelydorp het Pad van Wannica. Na een poosje gaat de geasfalteerde weg over in een zandweg vol kuilen. De afstand tussen de huizen wordt steeds groter en het oerwoud krijgt de overhand. De huizen die we passeren worden

kleiner en armoediger. Af en toe hoor ik Norbert hinniken in de trailer.

Roy stopt voor de poort van een houten huis op *neuten*. De verf bladdert van de planken, de zinkplaten van het dak zijn verroest en de balustrade van het balkon is verdwenen onder omhoog slingerende klimplanten. Onder het huis hangen oude zadels en hoofdstellen. Vooraan op het erf staat een paard vastgebonden aan een manyaboom. Bruin-witgevekt en schonkig met een flinke grasbuik. Achter op het erf staat een oude Citroën die bijna door onkruid overwoekerd is. In het weiland achter het huis lopen meer paarden, allemaal mager met grasbuiken.

De eigenaar komt de trap af lopen, een lange man met Chinese trekken en een grijze baard die hem veel ouder doet lijken dan hij volgens mij is. Zijn klompen tikken hard op de houten treden.

Hij omhelst Roy alsof hij een oude vriend is die hij te lang niet gezien heeft en hij bekijkt mij nieuwsgierig.

‘Dus jij bent de nieuwe springkampioen? Ik heb vroeger veel springwedstrijden georganiseerd in mijn manege.’ Hij tuurt naar de paarden in het weiland. ‘Na de coup ben ik al mijn leden kwijtgeraakt... allemaal vertrokken naar Nederland. Ik moest alles opdoeken en de stad uit. Deze paarden zijn alles wat ik nog heb.’

‘We hebben allemaal bij jou en je vader leren rijden, Tony. Julie stonden aan de basis van de paardensport in Suriname,’ zegt Roy en klopt hem op zijn schouder.

Knap gedaan, Roy. Als de toekomst uitzichtloos is, haal dan je kracht uit het verleden. Hebben de Hollanders je dat geleerd?

Terwijl we naar de trailer lopen halen Roy en Tony herinneringen op aan mensen en paarden uit vervlogen tijden.

Als ik de deur van de trailer open, is de oude Norbert verdwenen. Het wezen dat naar buiten springt is een oerhengst. Het beest dat over de steppen zwierf, op leven en dood met andere hengsten vocht, als een herder zijn harem hoedde, zich voortplantte en stierf zonder ooit een mens gezien te hebben. Hij bonkt

met zijn hoeven op de loopplank, zijn hals is een boog van gespannen kabels, diep uit zijn binnenste komt een zwaar gebulder en bij elke pas veert hij omhoog alsof hij niets weegt.

Zijn enorme geslacht vol schilfers schuift naar buiten. Volgens Roy is dat bij een hengst normaal en moet ik niet proberen ze eraf te wassen. Op de vraag waarom niet, geeft hij nooit antwoord, maar wuift hij kort met zijn hand en bromt, alsof er dan iets vreselijks gebeurt wat beter niet uitgesproken kan worden. Ik heb al een paar keer op het punt gestaan om het toch te doen, maar zoiets doe je niet even stiekem. Mocht dat onuitgesprokene toch gebeuren en de mensen erachter komen dat jij de boosdoener bent, heb je een probleem. Het zou je op zijn minst een bijnaam opleveren, en een bijnaam met *asi-toli* erin, voorkomt dat je ooit nog serieus wordt genomen.

We lopen naar de merrie onder de manyaboom. Ik duw Norbert met mijn elleboog van me af, zodat zijn hoeven uit de buurt van mijn voeten blijven. Als mijn arm zijn schouder raakt voel ik zijn opwinding als elektriciteit door mijn lichaam schieten.

Een merrie die gewillig is knijpt haar vagina snel achter elkaar samen en laat haar urine stromen. Ik zal het nooit aan iemand vertellen, maar ik kan, net als een hengst, ruiken of haar lichaam er klaar voor is. Die geur, die niet te beschrijven geur, nestelt zich op een plek in mijn hoofd waarvan ik niet eens wist dat die bestond. En als de merrie er klaar voor is staat ze doodstil zodat Norbert haar kan bestijgen.

Maar zo makkelijk zal het vandaag niet gaan. Deze merrie gaat tekeer alsof ze naar de slachtbank gaat. Ze draait rond de boom tot ze niet verder kan en het touw haar hals afklemmt.

‘Ik word hier te oud voor,’ zegt Tony. ‘Ik ga haar wat ruimte geven, oké?’

Ik knik. Langzaam laat hij haar touw vieren en ik doe hetzelfde met dat van Norbert. De merrie draait zich om, gilt en slaat met haar achterbenen. Haar hoeven landen als mokerslagen op

Norberts borst. Hij deinst terug en loopt behoedzaam om haar heen. Ik loop op een paar meter afstand met hem mee. Norberts gebulder verandert in een gebrom dat telkens van toonhoogte verandert.

Het werkt. Zoals altijd. Trillend blijft ze voor hem staan. Ze kreunt onder zijn gewicht als hij haar bestijgt.

Ik schaam me dood voor al het gevoel dat door mijn onderlichaam trekt en mijn toli doet opzwellen. Als jonge man zou ik dat mogen voelen als ik naar een seksfilm kijk, niet als een hengst een merrie bespringt. Toch gebeurt het altijd. Als iemand er ooit achter zou komen, zou het niet bij een bijnaam blijven. Ik zou moeten emigreren naar een ver land. Maar gelukkig let niemand op mij tijdens het dekken.

Roy kijkt grijnzend toe. ‘Ben je hier echt te oud voor, opa?’ vraagt hij aan Tony.

Als Norbert zich van de merrie af laat glijden, voel ik zijn rust. De rust van de man die zich voortgeplant heeft. Een rust die niets meer nodig heeft en zelfs de dood accepteert.

Norbert is zeventien. Hij heeft een mooi leven gehad en als hij nu zou sterven zou dat niet eens erg zijn. Er zou nog lang gesproken worden over hoe hij tijdens een sprong zijn voorbenen optrok tot ze bijna zijn kin raakten en zijn achterbenen omhoogwipte zodat ze de balk slechts bij hoge uitzondering aantikten. Vele jaren later zouden er nog veulens geboren worden met zijn massieve spieren en lange hals.

Ik ben net twintig, maar als ik nu met mijn bromfiets door een auto geschept word of de hoef van een merrie tegen mijn hoofd krijg, zullen ze me snel vergeten. Ik ben op alle gebieden onopvallend. Ik heb met veel moeite mijn vwo-diploma gehaald, durfde leraren geen grote mond te geven, niet met jongens te vechten of meisjes te versieren. Met die dingen moet je vroeg beginnen, maar ik heb de momenten steeds voorbij laten gaan, wachtend op het juiste ogenblik. Nu vraag ik me af of mijn tijd ooit zal komen.

Paardrijden is het enige wat ik echt goed kan. Het vermogen om te voelen wat een paard voelt, maakt me een veel betere ruiter dan ik eigenlijk ben. Pas de laatste jaren kan ik de woorden vinden voor die gevoelens. Het is al moeilijk genoeg om te weten wat je zelf voelt. Welke jongen van mijn leeftijd weet dat? We praten over meisjes met wie we seks willen hebben, over meisjes met wie we seks hebben gehad (maar zoveel daarvan is opschepperij en gelogen dat we elkaar niet geloven), over jongens die we bewonderen of in elkaar willen slaan, over drank, sigaretten, joints en verboden pillen. Over winnen en verliezen. We praten niet over onze vaders die geen tijd voor ons hebben, omdat ze te druk zijn met hun vrienden en buitenvrouwen. We vertellen niet dat we bang zijn om niet sterk, niet slim, niet mooi genoeg en waardeloos in bed te zijn, ons hele leven te moeten werken voor weinig geld, in een krot te moeten wonen, nooit een behoorlijke auto te zullen bezitten, met de verkeerde vrouw te trouwen, stomme kinderen te krijgen en te zullen sterven zonder ooit iets bijzonders gepresteerd te hebben. Als je over dat soort dingen praat, denkt men dat je zwak bent en een Surinaamse man mag alles zijn: agressief, lui, verwaand, oversekst, verslaafd aan van alles en nog wat, hebzuchtig en vraatzuchtig, zolang hij maar niet zwak is.